פרק יח

וויכטיגע געקליבענע דינים ביי קריאת שמע

א) מען דארף אינזינען האבן פאר מ'ליינט קר"ש אז מ'וויל מקיים זיין יעצט די מצוה פון ליינען קרי"ש אזוי־ווי השי"ת האט אונז באפוילען (סי' ס' סעי' ד').

ב) אויב איינער ליינט קר"ש און האט נישט אינזינען געהאט דעם פשוטן טייטש פון ערשטן פסוק שמע — אחד דארף ער איבערליינען נאכאמאל די פרשה פון שמע (סי' ס' סעי' ה').

ג) די כוונה איז: שמע ישראל — הערט מיך אידן, ד' אלקינו — השם יתברך אונזער ג־ט, ד' אחד — ער איז דער איינציגער ג־ט, (רש"י פ' ואתחנן, רמ"א סעי' י"ד).

ד) מ'דארף ליינען קר"ש מיט פארכט און ציטער (סי' ס"א סעי' א').

ה) קר"ש האט צוויי הונדערט אכט און פערציג (רמ"ח) ווערטער קעגן די רמ"ח איברים פון מענטש, און דער וואס ליינט קר"ש אזוי־ווי מ'דראף נעמט יעדע אבר אייןווארט און היילט זיך דערמיט (מ"ב ו, בשם מדרש הנעלם).

ו) דער פסוק שמע ליינט מען הויך (סעי' ד').

ז) ביים חי"ת פון אחד זאל מען מאריך זיין ווילאנג מ'האט אינזינען אז הקב"ה איז קעניג איבער די זיבן הימלען און ערד, און ביים דל"ת זאל מען טראכטן אז הקב"ה איז איין איינציג און הערשט אויף די פיער עקן פון די וועלט (סעי' ו').

ח) ביי פסוק שמע ישראל דארף מען מפסיק זיין צווישן ישראל און ד', און צווישן אלקינו און ד' כדי עס זאל געהערט ווערן אזוי־ווי מ'זאגט הערט אידן! השם יתברך וואס איז אונזער באשעפער, ער איז דער איינציגער באשעפער (סעי' י"ד).

ט) צווישן היום און על לבבך דארף מען אביסעל מפסיק זיין, און צווישן היום לאהבה (סעיף ט"ו).

י) דעם עי"ן פון נשבע זאל מען שטארק ארויסזאגן (ט"ז).

יא) דעם זיי"ן פון תזכר"ו — וזכרת"ם דארף מען קלאר זאגן עס זאל נישט זיין "תשכר"ו" (סי' י"ז).

יב) דעם יו"ד פון שמע "ישראל" זאל מען דריקען — און דעם יו"ד פון "והיו".

יב*) אויב מ'וועט נאך אָנְיָאגן צו לייענען קר"ש פון יוצר אור פאר'ן סוף זמן קר"ש זאל מען אינזינען האבן ביי קר"ש פון פאר די קרבנות אז מ'וויל נישט יוצא זיין מיט דעם מצות קר"ש של שחרית (ב"ח ופמ"ג מובא בבאה"ט סי' מ"ו ס"ק י"ד, ובמ"ב ס"ק ל"א).

דאס זעלבע אויב מ'הערט אינמיטן פסד"ז אדער בעפארן דאווענען.

יב**) אויב מ'האט אבער מורא אז מ'וועט פארשפעטיגן דעם זמן קר"ש ביז קר"ש פון יוצר אור זאל מען אינזינען האבן ביי קר"ש פון פאר די קרבנות יוצא צו זיין די מצוה פון קר"ש און לייענען אלע דריי פרשיות, (ח"א כלל ח' ס"ז, מ"ב סי' מ"ו ס"ק ל"א).

יב***) אויב מ'קען אבער נישט דעריאגען אפילו צו קר"ש פון פאר די קרבנות פאר'ן סוף זמן זאל מען לייענען קר"ש סתם און אינזינען האבן יוצא צו זיין די מצוה, אויב עס איז

מעגליך זאל מען שרין זיין אנגעטוהן מיט די תפילין. (דגו"מ, וחי' רעק"א מובא במ"ב סי' מ"ו ס"ק ל"ג).

יג) מ'זאל נישט ליינען קר"ש שנעל איילענדיג כדי צו דעריאגען דאוועגען תפלה בציבור און דורכדעם נישט קענען ליינען די ווערטער געהעריג (מ"ב סי' נ"ב סק"ו).

יד) ביי די פרשה ויאמר דארף מען געווארנט זיין ווען מ'קושט די ציצית אז מ'זאל נישט צוליב דעם פארקריפלען די ווערטער אדער זאגן אהנע כוונה, צ.ב.ש. סאך מענטשן זאגן אזוי: "ציצית — על כנפי בגדיהם לדרתם ונתנו על ציצית — הכנף פתיל תכלת והי' לכם לציצית" — אינדער צייט וואס די ווערטער דארפן געזאגט ווערן ועשו להם ציצית על כנפי בגדיהם לדרתם — ונתנו על ציצית הכנף פתיל תכלת — והי' לכם לציצית —.

יד*) "וחרה אף" זאל מען זאגן אפגעטיילט נישט "וְחָרַף" (סעי' י"ט).

יד**)מען דארף אפטיילן צווישן ווערטער וואס ענדיגען זיך מיטן זעלבן אות ווי עס הייבט זיך אן דער קומענדיגער ווארט בכל לבבך — על לבבכם — בכל לבבכם — עשב בשדך — ואבדתם מהרה — הכנף פתיל — אתכם מארץ (סעי' כ').

טו) איבעראל ווי עס איז דא א אל"ף נאכן מ' דארף מען מפסיק זיין אביסעל, ולמדתם אותם — וקשרתם אותם — ושמתם את — וזכרתם את — ועשיתם את (סעי' כ"א).

טז) מ'זאל נישט זאגן מיט א דגוש דארט ווי עס קומט נישט, אדער פארקערט, צום ביישפיל: בי"ת בי"ת — פ"א פ"א — ת ת (סעי' כ"ג).

יז) דער וואס זאגט קריאת שמע שטייט און קלאר טוט מען אים אפקילען דעם גיהנם (ברכות ט"ז, וביאורו במ"ב ס"ב סק"ב).

יח) אין צוגאב צו די אויבענדערמאנטע ווערטער וואס ווערן דערמאנט אין שלחן ערוך וועלן מיר ציטירען נאך ווערטער וואס ווערן נישט ארויסגעזאגט ווי געהעריג, די פוסקים דערמאנען דעם באקאנטן מדרש אז יעדעס ווארט איז קעגן א אבר, און דאס ווארט וואס ווערט נישט ארויסגעזאגט געהעריג קען דאס במילא צוריקהאלטן די רפואה פאר דעם אבר וואס זי איז באשטימט:

א) "שם כבוד מלכותו" נישט "שם כבוט מלכותו"

"לְעוֹלָם ועד" נישט לולם ועד"

ג) "ואהבת" נישט "ואהפת"

ד)"לבבך" "לבבכם" נישט לבפך — לבפכם

ה) "מצוך" נישט "מצפך"

ו) "בשבתך" נישט בְשִׁפתְּךָ"

ז) "ובשכבך" נישט "ופשכבך"

ח) "ובקומך" נישט "ופקומיך"

ט) "וכתבם" נישט "וכתפתם"

י) "עשב" נישט "עשפ"

יא) "ועבדתם" נישט "וַבַדְתֶּם"

יב) "יהיה" נישט יְיֶעֶ

יג) "וְהָאֲדָמָה" נישט "וְאֲדָמָה"

יד) "ואבדתם — מהרה. נישט "ואבדת מהרה"

טו) "אשר א־ני נותן" נישט אד־נותן

טז) "לְמַעַן" נישט "לְמַן"

יז) "נשבע" נישט "נזשבע"

יח) "לַאֲבותיכם" נישט לַבוֹתֵיכֶם

יט) "אַחֲרי לבבכם" נישט "אַחְרֵי לבבכם"

כ) "אַחֲרֵי עיניכם" נישט "אַחְרי עיניכם"

כא) "אַחֲרֵיהֶם" נישט "אַחְריהם"

כב) "לְמַעַן תזכרו" נישט "לְמַן תשכרו"

כג) "וּבִשְׁעָרֶיךָ" נישט "וּבְשָׁרֶיךָ"

כד) "לְאַהֲבָה" נישט "לַהֲבָה"

כה) "וְהִשְׁתַּחֲוִיתֶם" נישט "וְהִשְׁתַּחְוִיתם"

כו) "וַעֲשִׂיתֶם" נישט "וַשִׂיתֶם"

כז) "תזכרו" "תשכרו"

כח) "ועשיתם את" נישט וַשִׂיתֶמֶת

כט) "וִהְיִיתֶם" נישט "וִיִתֶם"

ל) "לאלקיכם" נישט "לֶלוֹיֶכֶם"

לא) "אתכם מארץ" נישט "אֶתכמֶאֶרץ"

לב) "אלקיכם אמת" נישט "אֶלקיכֶ מֶמֶת"

*יח) לכתחילה דארף מען הערן וואס מ'זאגט (ס"ב סעי' ג').

יט) דער שליח ציבור דארף זאגן הויעך שמע ישראל כדי קהל זאל הערן און אלע זאלן צוזאם זאגן שמע .. ... (סעי' ה').

כ) אויב מ'האט נישט אינזינען געהאט ביים זאגן בשכמל"ו זאל מען איבערזאגן (מ"ב ס"ג י"ב).

כא) אינמיטן קד"ש טאר מען נישט ווייזן מיט די אויגן, ליפען, הענט, פיס (סעי' ו').

כב) פאר א מצוה מעג מען ווייזן ביי די צווייטע פרשה (מ"ב י"ח).

כג) אויב מ'האלט אינמיטן קר"ש און דער שליח ציבור זאגט "ד' אלקיכם אמת" זאל מען שטיל בלייבן און אויסהערן" (שע"ת סי' ס"א סק"ב).

כד) עס איז ראטזאם מ'זאל שוין מחנך זיין די קינדער פון זעקס־זיבען, 7־6 יאר צו ליינען קד"ש צופדיה און ביינאכט (מ"ב סי' ע' סק"ו).

* * *

פרק יט

דאווענען פון א סידור מדויק — ונוסח שמונה עשרה

א) כאטש עס ווערן געדריקט פארשידענע עדליי סידורים מזכה הרבים זיין מיט גרייטע סידורים אין די שוהלען צום דאווענען, פינדעסטוועגן מוז מען אויפמערקזאם מאכן אז יוצא